

DEVORA - דְּבוֹרָה

een wijze, moedige en sterke vrouw

INFOBLAD

Vanuit het hele land kwamen de mensen naar Devora om advies te vragen. In de schaduw van een palmboom luisterde ze eerst heel goed en gaf daarna haar mening. Toen Barak haar vroeg om samen met hem de troepen aan te voeren tegen het leger van de Kena'anieten, aarzelde Devora geen moment. Ook al hadden de Kena'anieten negenhonderd ijzeren strijdwagens en werden ze aangevoerd door de beruchte Sisera. En reken maar dat Devora en Barak de overwinning behaalden!

Devora palm

Iedereen in het heuvelland van de stam Efrajiem kon je vertellen waar je de Devora palm kon vinden. Hij stond langs de weg van Rama naar Beet El. Aan de boom zelf was niets bijzonders te zien – behalve misschien dat hij opvallend grote bladeren had die lekker veel schaduw en koelte gaven. De mensen kwamen dan ook niet voor de boom, maar voor Devora, de vrouw die meestal onder de palm te vinden was. Ze vroegen haar om te bemiddelen bij ruzies of om recht te spreken. Of ze kwamen haar om advies vragen.

Devora ontving bezoekers expres op deze bijzondere plek. Ze wilde het de mensen zo gemakkelijk mogelijk maken. Had je een vraag of zat je met een probleem, dan hoefde je alleen maar even te kijken of Devora onder haar palm zat. Je ging dan gewoon naast haar in de schaduw zitten om te vertellen wat er aan de hand was. Devora kon goed luisteren en wist altijd wel een oplossing te vinden. Ze was dan ook heel geliefd. Van overal kwamen mensen naar haar toe, zelfs uit het gebied van de stam Naftalie in het noorden. Of uit het verre zuiden, waar de stam Sjimmon woonde.

Sjofeet

Devora was een *sjofeet*, een rechter. De *sjoftiem* waren de leiders van het Joodse volk in de tijd tussen Jehosjoea en koning Sjaoel. Een *sjofeet* sprak recht en moest er voor zorgen dat de mensen deden wat er in de Tora staat. Maar als het nodig was moest een sjofeet ook oorlog voeren, bijvoorbeeld als een van de twaalf stammen van het Joodse volk werd aangevallen. Zo vocht de sjofeet Ehoed tegen de Moabieten, terwijl zijn collega sjofeet Gidon het tegen de Midjanieten opnam. Er waren ook sjoftiem die in een rustige tijd leefden. Die hoefden geen strijd te voeren.

Nevia

Devora was niet alleen sjofeet, maar ook een *nevia*, een profetes. Profeten hadden een andere taak dan rechters. Ze hielden toespraken op plekken waar veel mensen kwamen, bijvoorbeeld de markt. Vaak was hun boodschap dat Hakadosj Baroech Hoe niet tevreden was over hun gedrag. Bijvoorbeeld als ze niet goed genoeg voor arme mensen zorgden en de hele oogst voor zichzelf hielden. Of als ze offers brachten voor de stenen afgodsbeeldjes van de Kena'anieten. Een navie waarschuwde dat er slechte tijden zouden aanbreken als de mensen niet beter hun best deden om als goede Joden te leven.

Sisera

In de tijd van Devora werd het Joodse volk vaak aangevallen door Javien, de koning van de Kena'anieten. Hij had een groot en sterk leger met voor die tijd – zo'n drieduizend jaar geleden – supermoderne wapens. Vooral zijn negenhonderd ijzeren strijdwapens waren berucht. Die reden alles omver wat ze op hun weg tegen kwamen.

Het leger van koning Javien werd aangevoerd door Sisera. Iedereen was doodsbang voor hem. Devora luisterde verdrietig naar de verhalen die de mensen haar vertelden. Hele families waren gedood bij een onverwachte aanval op een dorp. Veel mensen leden honger. Sisera had hun graanvoorraad had gestolen, of hij had de oogst vernietigd die op het land stond laten vernietigen. Toen Devora steeds meer klachten kreeg over Javien en Sisera, besloot ze dat het tijd werd voor actie.

Barak

Devora liet meteen Barak bij zich roepen. Hij was een ervaren aanvoerder en stond bekend om zijn goede tactiek. 'Barak, we gaan voor eens en voor altijd afrekenen met Sisera en de Kena'anieten. Zoek tienduizend sterke mannen uit, van de stammen Naftalie en Zevoeloen. Stuur ze allemaal naar de vlakte bij de berg Tavor'.

‘Is dat wel een goed idee?’ vroeg Barak. ‘Ik heb liever alleen met de mensen van mijn eigen stam Naftalie te maken. Want die kennen en vertrouwen me. En waarom bij de Tavor? Die berg ligt in het gebied van de stam Zevoeloen, daar ken ik de situatie niet zo goed. Ik weet een plaats in het gebied van Naftalie die ook prima geschikt zou zijn om Sisera en de Kena’anieten in de val te lokken’.

Eenheid

Devora hield voet bij stuk. ‘Barak, het is belangrijk dat alle stammen een eenheid vormen. Alleen dan kunnen we de Kena’anieten verslaan. De mannen uit de stam Zevoeloen kennen de omgeving van de Tavor op hun duimpje. Niet alleen de berg, maar ook de beek Kisjon, die door de vlakte onderaan de berg stroomt’.

Barak dacht even na. Toen zei hij: ‘Je weet net zo goed als ik dat de Kena’anieten wel duizend keer sterker zijn dan wij. We kunnen ze alleen overwinnen door een list. Maar dan moet iedereen me vertrouwen en precies doen wat ik zeg. Ook de mannen van Zevoeloen en de andere stammen’.

Visioen

Devora antwoordde: ‘Je weet dat ik niet alleen een rechter, maar ook een nevia ben. Ik heb een paar dagen geleden een visioen gehad. In een droom zag ik dat Hakadosj Baroech Hoe zal ons helpen om Sisera en de Kena’anieten te overwinnen’.

Barak dacht even na. ‘Devora, je bent een goede en sterke leider. Ik zal doen wat je zegt. Ik zal de troepen aanvoeren, maar op één voorwaarde: dat jij met me meegaat. Alleen dan zullen de andere stammen naar me luisteren. Zonder jou ga ik niet!’.

Devora lachte. ‘OK Barak, ik ga met je mee naar de Tavor. Dan kan ik meteen zelf zien hoe die Sisera er van langs krijgt, zonder dat ik hier onder de palm hoeft te wachten op een boodschapper, die me de goede afloop komt vertellen. Maar bedenk wel: de eer van de overwinning zal niet voor jou zijn. Want Sisera zal worden verslagen door een vrouw!’

Tavor

Barak ging meteen aan het werk. In korte tijd bracht hij tienduizend man bij elkaar. Daarna gingen hij en Devora naar de vlakte bij de berg Tavor. Terwijl Barak een aanvalsplan uitwerkte, sprak Devora de soldaten bemoedigend toe. Ze deed dit zo goed en overtuigend, dat ook mannen uit andere stammen zich bij hen aansloten. Samen leidden Devora en Barak iedereen naar de Tavor. De mannen uit de stam Zevoeloen wisten precies op welke plek ze het beste het water van de Kisjon over konden steken. Dat ging heel gemakkelijk, want de beek stroomde kalm en rustig. Vanaf de top van de berg konden ze de omgeving goed in de gaten houden.

de berg Tavor

Strijdwagens

Zodra Sisera het bericht hoorde dat Barak zich met tienduizend man op de berg had verzameld, riep hij zijn leger bij elkaar. Samen met koning Javien verheugde hij zich al op een gemakkelijke overwinning. Hun leger was veel groter en sterker, en bovendien hadden ze de negenhonderd ijzeren strijdwagens. Daar kon niemand tegenop. Sisera stelde het leger en de strijdwagens op en bereidde zich voor op de aanval. Barak zag de Kena'anieten in de vlakte onderaan de berg. Hij keek naar de lucht. Donkere wolken trokken samen rond de Tavor. Devora zag de wolken ook. Ze gaf Barak een geruststellende knipoog. 'Alles gaat precies volgens plan'.

Aanvallen!

'Let op!', zei Barak tegen zijn soldaten. 'Zodra ik een teken geef, stormen we met zijn allen de berg af naar beneden. Maak daarbij zoveel lawaai als je kunt'. Barak keek weer naar de lucht. 'Ja, nu!' riep hij. Op het moment dat iedereen schreeuwend naar beneden rende, begon het heel hard te regenen en te onweren. De Kisjon, die net nog zo kalm en rustig was, veranderde in korte tijd in een kolkende rivier die over de vlakte stroomde. Dat had het leger van Sisera niet verwacht! Sommige soldaten raakten in paniek en wilden teruggaan. Maar dat lukte niet, omdat de strijdwagens vast liepen in de modder. De soldaten van Sisera konden geen kant meer op. Ze probeerden te vluchten maar gleden uit en vielen in de modder. Door hun zware wapenuitrusting konden ze bijna niet meer overeind komen. Het leger van Barak kon ze nu gemakkelijk verslaan.

Jael

Sisera wachtte niet op Barak. Hij sprong uit zijn strijdswagen en probeerde zijn leven te redden door te voet weg te komen. Glibberend door de modder bereikte hij een tent. 'Welkom generaal Sisera, ik ben Jael. Kom gauw binnen, hier ben je veilig en kun je je verstoppen', klonk een vrouwenstem. Jael gaf Sisera melk te drinken en dekte hem toe met een deken. 'Blijf op de uitkijk staan,', zei Sisera. 'En als die Barak komt, zeg hem dan dat er verder niemand in de tent is'. Al gauw viel Sisera uitgeput in slaap. Daar had Jael op gewacht. Sisera wist niet dat hij de verkeerde tent was binnengegaan. Want Jael en haar man waren bevriend met mensen van de stam Zevoeloen. Terwijl Sisera diep lag te slapen, doodde Jael hem.

Lied van Devora

Even later kwam Barak bij de tent van Jael. Ze riep: 'Generaal Barak! De man die je zoekt is hier!' Zodra Barak de dode Sisera zag, begreep hij wat Devora had bedoeld, toen ze zei dat Sisera zou worden verslagen door een vrouw.

De overwinning bij de berg Tavor maakte een einde aan de macht van de Kena'anieten. Na afloop zong Devora een lied. Het heet *Sjierat Devora*, het lied van Devora. Hierin dankt ze Hakadosj Baroech Hoe voor de overwinning op de Sisera, koning Javien en de Kena'anieten. Haar lied eindigt met de woorden: 'Eeuwige, moge alle vijanden op deze manier ten onder gaan, maar laat ons in vrede leven'.

Veertig jaar lang was er rust en vrede in het land. Daarna kwam er weer een nieuwe vijand. Vanuit de woestijn kwamen de Midjanieten op hun kamelen het land binnen, op zoek naar nieuwe weidegrond. In die tijd was Devora al overleden. Haar opvolger Gidon moest vaak denken aan de woorden van Sjierat Devora. Ze gaven niet alleen hem, maar ook het hele Joodse volk kracht en vertrouwen dat ze altijd hun vijanden zouden overwinnen, al waren die nog zo sterk.